



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 796/00

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. októbra 2000 predbežne prerokoval podnet JUDr. Štefana Harabina, [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátkou, Bratislava, Kafendova ul. č. 6, na začatie konania vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 26 ods. 1 a čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky vládou Slovenskej republiky, ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, vo veci odloženia vykonateľnosti a zrušenia uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 657 zo 16. augusta 2000, ako aj vo veci nariadenia predbežného opatrenia smerujúceho voči Národnej rade Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

1. Podnet JUDr. Štefana Harabina, ktorým žiadal, aby Ústavný súd Slovenskej republiky

- a) vyslovil porušenie jeho základných práv upravených v čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením vlády č. 657 zo 16. augusta 2000 a porušenie jeho základného práva podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zo strany vlády Slovenskej republiky a ministra spravodlivosti Slovenskej republiky spolu s Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky tým, že mu vnucujú svoje názory na niektoré právne otázky,
- b) zrušil uznesenie vlády č. 657 zo 16. augusta 2000,

o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. Žiadostiam

- a) o nariadenie predbežného opatrenia zaväzujúceho Národnú radu Slovenskej republiky zdržať sa konania a rozhodnutia o návrhu vlády Slovenskej republiky na jeho odvolanie z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky do meritórneho rozhodnutia vo veci samej v súlade s § 31a ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov v spojení s § 76 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku,
 - b) o odloženie vykonateľnosti uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 657 zo 16. augusta 2000
- n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 19. septembra 2000 doručené podanie JUDr. Štefana Harabina, predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, [REDACTED] (ďalej len „navrhovateľ“), zastúpeného JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátkou, Bratislava, Kafendova ul. č. 6, označené ako „Podnet na začatie konania pred Ústavným súdom SR (§ 18 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. v platnom znení)“, „zmenené“, resp. doplnené podaním z 26. septembra 2000.

K podaniu z 19. septembra 2000 bolo priložené plnomocenstvo (zo 4. septembra 2000) udelené navrhovateľom JUDr. Elene Ľalíkovej na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ako aj uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 657 zo 16. augusta 2000 (ďalej len „uznesenie vlády č. 657 zo 16. augusta 2000“) , ktorým vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“)

schválila návrh na odvolanie JUDr. Štefana Harabina z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a poverila predsedu vlády Slovenskej republiky (ďalej len „predseda vlády“) predložiť predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky návrh na jeho odvolanie. Súčasne týmto uznesením vláda poverila ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) vyžiadať si stanovisko Sudcovskej rady Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Rady sudcov Slovenskej republiky k návrhu na odvolanie JUDr. Štefana Harabina z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

V podnete doručenom ústavnému súdu 19. septembra 2000 označil navrhovateľ za odporcu v konaní pred ústavným súdom vládu a ministra spravodlivosti, deklaroval splnenie procesných podmienok podľa § 53 v spojení s § 31a ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a žiadal postupovať podľa § 26 cit. zákona - prednostne prerokovať podnet, podľa § 55 ods. 2 - odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia a podľa § 31a ods. 2 cit. zákona v spojení s § 74a a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) - vydať predbežné opatrenie.

Vo svojom podaní navrhovateľ uviedol nasledovné:

„I.

Uznesením Vlády SR zo dňa 16. augusta 2000, č. 657 odporkyňa schválila návrh ministra spravodlivosti na odvolanie navrhovateľa z funkcie predsedu Najvyššieho súdu SR (bod A), poverila predsedu vlády predložiť tento návrh predsedovi Národnej rady SR (bod B) a ministra spravodlivosti vyžiadať stanovisko Sudcovskej rady Najvyššieho súdu SR a Rady sudcov SR k uvedenému návrhu, a potom tento návrh odôvodniť v Národnej rade SR.

Tento individuálny správno-organizačný akt najvyššieho orgánu výkonnej moci sa jeho vydaním stal právoplatný a vykonateľný, lebo voči nemu náš právny poriadok nepripúšťa žiadne opravné prostriedky.

II.

Navrhovateľ napriek tomu listom zo 4. 9. 2000, Sekr 2/2000-20 požiadal odporkyňu o revidovanie označeného uznesenia s odôvodnením, že pri jeho prijímaní boli porušené viaceré právne predpisy; odporkyňa listom z 12. 9. 2000, číslo 2044/00S však oznámila, že svoje pôvodné rozhodnutie nemieni revidovať a zotrváva na ňom.

III.

Podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy SR ústavný súd môže začať konanie aj na podnet právnických alebo fyzických osôb, ak namietajú porušenie svojich práv.

Podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy SR občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám (ods. 4 citovaného článku).

Podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy SR sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Podľa čl. 12 ods. 1 Ústavy SR ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nepremiľateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 145 ods. 2 Ústavy SR predsedu a podpredsedov NS volí zo sudcov najvyššieho súdu Národná rada SR na päť rokov, a to najviac na dve, po sebe idúce obdobia.

Podľa čl. 147 ods. 1 Ústavy SR Národná rada Slovenskej republiky sudcu odvolá:

- a) na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku pre úmyselný trestný čin,
- b) na základe disciplinárneho rozhodnutia pre čin, ktorý je nezlučiteľný s výkonom jeho funkcie.

Národná rada Slovenskej republiky môže sudcu odvolať:

- a) ak mu zdravotný stav dlhodobo nedovoľuje najmenej počas jedného roka riadne vykonávať sudcovské povinnosti,
- b) ak dosiahol vek 65 rokov (čl. 147 ods. 2 Ústavy SR).

Pred rozhodnutím o odvolaní z funkcie si Národná rada Slovenskej republiky vyžiada stanovisko príslušného disciplinárneho súdu (čl. 147 ods. 3 Ústavy SR).

Podľa čl. 148 ods. 1 Ústavy SR postavenie, práva a povinnosti sudcov ustanoví zákon.

Rozsahom citovaných ustanovení – ktoré sú kompatibilné s európskym štandardom – sú určené medze ústavnej úpravy postavenia sudcov vo všeobecnosti

a funkcionárov najvyššieho súdu zvlášť, ako ústavných činiteľov Slovenskej republiky. Jej medze nemožno prekročiť na základe a prostredníctvom právnej normy so silou zákona. Ústavodarca práve pre posilnenie nezávislosti a nestrannosti súdnej moci, a v rámci nej samotného najvyššieho súdu, nepovažoval za vhodné a prospešné, aby súčasťou ústavnej úpravy postavenia predsedu a podpredsedu tohto súdu bola aj možnosť pozbaviť ich výkonu tejto funkcie pre politickú stratu dôvery v moci zákonodarnej a výkonnej.

IV.

Podľa ustanovenia § 120 ods. 1 zákona č. 350/1996 Z. z. (Rokovací poriadok NR SR) Národná rada odvoláva sudcov (odkaz je na čl. 147 Ústavy SR).

Ústavnoprávny výbor na základe návrhu zisťuje, či sú splnené dôvody na odvolanie. Ústavnoprávny výbor návrh so svojím stanoviskom predloží predsedovi národnej rady, ktorý ho navrhne na program najbližšej schôdze národnej rady (ods. 2 citovaného ustanovenia).

Podľa ustanovenia § 121 citovaného zákona sudcov, predsedu najvyššieho súdu a podpredsedu najvyššieho súdu národná rada odvoláva v tajnom hlasovaní. Ak ide o odvolanie sudcu z dôvodov ustanovených v ústave (odkaz je na čl. 147 ods. 1 Ústavy SR), národná rada sudcu odvolá; ak ide o zdravotné dôvody alebo o dosiahnutie veku 65 rokov (odkaz je v čl. 147 ods. 2 Ústavy SR), národná rada môže sudcu odvolať. Návrh na odvolanie sudcu zo zdravotných dôvodov alebo z dôvodu dosiahnutia veku 65 rokov a návrh na odvolanie predsedu a podpredsedov najvyššieho súdu sú schválené, ak za ne hlasovala nadpolovičná väčšina prítomných poslancov.

Podľa ustanovenia § 122 citovaného zákona podrobnosti o voľbe a odvolávaní sudcov, predsedu a podpredsedov najvyššieho súdu upraví volebný poriadok, ktorý schváli národná rada.

Podľa ustanovenia § 39 ods.1 zákona č. 335/1991 Zb. v platnom znení (zákon o súdoch a sudcoch) predsedu a podpredsedu najvyššieho súdu volí zo sudcov tohto súdu Národná rada Slovenskej republiky na návrh vlády Slovenskej republiky na päť rokov, a to najviac na dve po sebe idúce obdobia.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 2 citovaného zákona sudca môže byť uvoľnený z funkcie predsedu a podpredsedu súdu a predsedu kolégia najvyššieho súdu orgánom, ktorý ho do tejto funkcie vymenoval. Odvolať z funkcií uvedených v § 39

ods. 1 a 2 možno len na návrh orgánu, ktorý podáva návrh na zvolenie do týchto funkcií.

Uvedené zákonné texty naznačujú len mechanizmus procesu prípadného odvolávania predsedu a podpredsedu najvyššieho súdu z funkcií po tom, čo sú relevantným spôsobom splnené podmienky pre tento postup v zmysle čl. 147 Ústavy SR; vôbec z nich nevyplýva politický a potom aj všeobecný právny princíp, podľa ktorého ten, kto do funkcie volil alebo menoval, má právo z funkcie odvolať, a to nielen pre porušenie práva (deklarované právoplatným rozhodnutím príslušného orgánu v zmysle čl. 147 ods. 1 Ústavy SR), ale z akýchkoľvek dôvodov (hoc aj pravdivých – čo však v danom prípade rezolútne popierame), a teda jednoducho aj pre stratu dôvery, či pre „akési iné politické zmýšľanie, než má terajšia vládna moc“, ako sa to od istého času (po voľbách v roku 1998) vo verejnokomunikačných prostriedkoch permanentne objavuje.

V.

Z citovaných ustanovení teda vyplýva, že ani ústava, ani zákon o súdoch a sudcoch, ale ani zákon o Rokovacom poriadku NR nepočíta s možnosťou odvolania predsedu alebo podpredsedu najvyššieho súdu pred uplynutím ich funkčného obdobia z iného dôvodu, než uvedeného v čl. 147 Ústavy SR.

Ak teda funkčné obdobie predsedu a podpredsedu Najvyššieho súdu SR činí 5 rokov, potom v právnom a demokratickom štáte by malo byť považované za samozrejmé (čl. 2 ods. 2 Ústavy SR), že táto ústavná dĺžka funkčného obdobia bude rešpektovaná všetkými štátnymi orgánmi, alebo orgánmi verejnej moci, teda aj Vládou SR (mocou výkonnou), v záujme zachovania stability nezávislosti súdnej moci od moci iných. Takýto prístup k volenej verejnej funkcii sa totiž nemôže obísť bez rovnakých podmienok, a to i v tom smere, že sa tieto podmienky nemôžu pri nezmenenej ústavnej úprave meniť púhou zmenou politického prostredia v moci zákonodarnej či výkonnej; opak by viedol jednak k neprípustnému politickému zasahovaniu nekompetentných subjektov do nezávislej súdnej moci, a tým aj princípov právneho štátu (čl. 1 Ústavy SR), ale v tomto prípade najmä aj do ústavne zakotveného práva občana (podnecovateľa) podieľať sa na správe vecí verejných v zmysle čl. 30 ods. 1, 4 Ústavy SR (porovnaj k podobnej, časovo ohraničenej verejnej funkcii nález ÚS ČR z 3. 9. 1999, sp. zn. Pl. IV. ÚS 255/99).

VI.

Označeným právoplatným rozhodnutím Vlády SR sa teda vytvorila reálna a bezprostredná možnosť pre porušenie základného práva navrhovateľa uvedeného v čl. 30 ods. 1, 4 Ústavy SR už aj vzhľadom na podobný precedens Vlády SR a následne na to i Národnej rady SR – ktorá uznesením z 8. 7. 1999, č. 378 odvolala z funkcie podpredsedu Najvyššieho súdu SR JUDr. Jozefa Štefanku podľa ustanovenia § 50 ods. 2 zákona o súdoch a sudcoch, bez splnenia podmienok uvedených v čl. 147 Ústavy SR, zrejme založenom len na všeobecnom princípe, že keď ho do funkcie v roku 1998 zvolila, tak ho mohla už po voľbách v roku 1999 aj odvolať – preto, aby sa navrhovateľ nestal podobnou obeťou porušenia čl. 30 ods. 1, 4 Ústavy SR, podávame ešte pred predložením uznesenia odporkyne do Národnej rady SR tento podnet na rozhodnutie podľa § 18 ods. 2 a 3 z. č. 38/1993 Z. z.

VII.

Domnievame sa, že predseda Najvyššieho súdu SR požíva ústavnoprávnu ochranu svojich práv, reálne a bezprostredne ohrozených v súčasnosti napadnutým uznesením odporkyne a keď o týchto nerozhoduje iný orgán, je daná i kompetencia ústavného súdu SR na konanie a rozhodovanie podľa ustanovenia § 18 a nasl. zákona č. 38/1993 Z. z. v platnom znení.

Vzhľadom na súčasnú ústavnoprávnu prax de facto, keď v našej spoločnosti a štáte sú vážne ohrozené základné ľudské práva navrhovateľa (čl. 21 ods. 1, 4 Listiny základných práv a slobôd, resp. čl. 30 ods. 1, 4 Ústavy SR), lebo vláda napadnutým rozhodnutím nielenže vykonala prípravu pre takýto zásah, ale aj sama prevzala kompetencie súdu (trestného, či disciplinárneho pre vyriešenie predbežnej otázky v zmysle 147 Ústavy SR), čím hrubo a bezprecedentne porušila Ústavu SR, žiadame v zmysle ustanovenia § 55 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, do jeho zrušenia a podľa ustanovenia § 26 citovaného zákona aj o prednostné prerokovanie tohto podnetu. V tomto období totiž už orgán verejnej moci zasiahol do nerušeného výkonu verejnej funkcie navrhovateľa nielen tým, že protiústavne navrhuje jeho odvolanie, ale postihuje ho i za iný právny názor na novelizáciu Ústavy SR v časti týkajúcej sa súdnej moci, či kárneho stíhania sudcu J. Š. a pod., čím opäť neprípustne zasahuje do jeho slobody prejavu v zmysle čl. 26 ods. 1 Ústavy SR (viď v tomto smere vec ESLP Wille v. Lichtenštajnsko z 28. 10. 1999).

V zmysle ustanovenia § 31a ods. 2 citovaného zákona žiadame nariadiť aj predbežné opatrenie podľa § 74 a nasl. O. s. p. (zák. č. 99/1963 Zb. v znení

neskorších zmien a doplnkov), ktorým sa odporkyni uloží povinnosť nepokračovať v protiústavnej činnosti a konaní pri a pre výkon funkcie predsedu Najvyššieho súdu SR – navrhovateľa, ktorou by sa mohla spôsobiť ďalšia vážna ujma na jeho osobnostných právach i škoda na jeho majetkových právach.

VIII.

Na základe uvedených skutočností žiadame, aby Ústavný súd SR

- 1) po predbežnom a prednostnom prerokovaní prijal náš podnet na ďalšie konanie,
- 2) odložil vykonateľnosť uznesenia Vlády SR č. 657 zo 16. 8. 2000 až do meritórneho rozhodnutia vo veci,
- 3) uložil odporkyni povinnosť, aby sa do rozhodnutia vo veci samej, zdržala protiústavnej činnosti tým, že jej zakáže predložiť predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky návrh na odvolanie navrhovateľa z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky,
- 4) vyslovil, že vláda Slovenskej republiky
 - a) uznesením č. 657/2000, ktorým schválila návrh ministra spravodlivosti na odvolanie navrhovateľa z funkcie predsedu Najvyššieho súdu SR a poverila predsedu vlády predložiť tento návrh predsedovi NR SR, porušila základné právo Štefana Harabina podľa čl. 30 ods. 1, 4 Ústavy SR,
 - b) spolu s ministerstvom spravodlivosti, ďalšou svojou faktickou činnosťou vo vzťahu k výkonu funkcie predsedu Najvyššieho súdu SR porušujú základné právo Štefana Harabina podľa čl. 36 ods. 1 Ústavy SR tým, že mu vnucujú svoje názory na novelu Ústavy SR, disciplinárnu právomoc, účasť sudcov na plnení úloh vlády a ministerstva spravodlivosti, odnímanie vecí zákonnému sudcovi a pod.,
- 5) analogicky cez ustanovenie § 31a ods. 1 a § 49 a nasl. zák. č. 38/1993 Z. z. zrušil napadnuté uznesene odporkyne – vlády SR č. 657/2000.“

Vzhľadom na to, že vláda návrh na odvolanie JUDr. Štefana Harabina z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podala 21. septembra 2000 Národnej rade Slovenskej republiky (tlač 726), navrhovateľ podal „zmenu“, resp. doplnenie podnetu, ktorá bola doručená ústavnému súdu 26. septembra 2000, na základe ktorej žiadal:

- „1) pripustiť a potom pribrať do konania na strane odporcu aj Národnú radu SR ako štátny orgán, ktorý bude o predmetnom návrhu vlády rozhodovať (už je avizované jeho prerokovanie v ústavnoprávnom výbore NR SR dňa 2. októbra 2000);
- 2) a potom aby tomuto odporcovi (NR SR) bola vyslovená povinnosť zdržať sa do meritórneho rozhodnutia vo veci samej (body 4 a 5 petitu podnetu) konania a rozhodovania o návrhu Vlády SR na odvolanie podnecovateľa z funkcie predsedu Najvyššieho súdu SR, a to všetko s poukazom na ustanovenie § 31a ods. 2 v spojení s § 92 a nasl. O. s. p. a § 76 ods. 1 písm. f) O. s. p.“

K tejto „zmene“, resp. doplneniu pristúpil navrhovateľ z dôvodu, že „takto doplnená ústavná sťažnosť bude procesným prostriedkom na zabezpečenie dostupnosti základného práva zaručeného poslednou vetou čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení:

- a) s čl. 30 ods. 1, 4 Ústavy SR, ktorý uchováva podnecovateľovi počas celého 5-ročného obdobia právo na volenú a verejnú funkciu predsedu Najvyššieho súdu SR,
- b) s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, ktoré zaručuje, že každý občan má právo na to, aby sa všetky štátne orgány voči nemu správali len spôsobom, ktorý im dovoľuje Ústava SR a ďalšie zákony (v právnom štáte sa každý štátny orgán, vrátane NR SR podriada ústave a zákonom, ktoré prijíma),
- c) s čl. 1 Ústavy SR, aby NR SR pri prerokovaní sporného návrhu vlády opätovne neporušila čl. 147 Ústavy SR a pri odvolávaní podnecovateľa z funkcie predsedu Najvyššieho súdu SR nahrádzala rozhodnutie všeobecného súdu (trestného či disciplinárneho), na ktoré nemá priznanú právomoc tak, ako sa to stalo v prípade podpredsedu Najvyššieho súdu SR JUDr. Jozefa Štefanku.“

Navrhovateľ takto svojím „zmeneným“ (upraveným) podaním žiadal:

1. predbežne prednostne prerokovať a prijať podnet na ďalšie konanie;
2. vysloviť, že vláda Slovenskej republiky a minister spravodlivosti Slovenskej republiky
 - a) uznesením vlády č. 657 zo 16. augusta 2000 porušili základné práva navrhovateľa podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“),

- b) spolu s Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) porušujú základné právo navrhovateľa podľa čl. 26 ods. 1 ústavy tým, že mu vnucujú svoje názory na
- novelu ústavy,
 - disciplinárnu právomoc,
 - účasť sudcov na plnení úloh vlády a ministerstva spravodlivosti a pod.;
3. odložiť vykonateľnosť uznesenia vlády č. 657 zo 16. augusta 2000 až do meritórneho rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej;
4. zrušiť uznesenie vlády č. 657 zo 16. augusta 2000 podľa § 31a ods. 1 a § 49 a nasl.;
5. uložiť Národnej rade Slovenskej republiky zdržať sa konania a rozhodovania o návrhu vlády na odvolanie navrhovateľa z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s poukazom na § 31a ods. 2 zákona o ústavnom súde, ako aj § 92 a nasl. a § 76 ods. 1 písm. f) OSP až do meritórneho rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

II.

Ústavný súd podnet navrhovateľa predbežne prerokoval, pričom skúmal, či spĺňa náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 cit. zákona.

1. Ústavný súd podanie navrhovateľa vrátane „jeho zmeny“, resp. doplnku posúdil ako podnet fyzickej osoby podaný v zmysle čl. 130 ods. 3 ústavy a § 18 ods. 2 zákona o ústavnom súde v súlade s označením podania samotným navrhovateľom. Dospel k záveru, že podnet spĺňa náležitosti ustanovené v § 20 zákona o ústavnom súde.

Navrhovateľ vo svojom podaní uviedol, že podľa neho boli rozhodnutím vlády (uznesením vlády č. 657 zo 16. augusta 2000), ktoré je k podnetu pripojené, a ministrom spravodlivosti, ktorý podal návrh na odvolanie z funkcie, spolu s ministerstvom spravodlivosti porušené jeho základné práva – upravené v čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 26 ods. 1 ústavy (pričom tým, že ide o uznesenie vlády, nemá

navrhovateľ možnosť brániť sa proti tomuto rozhodnutiu žiadnym opravným prostriedkom).

2. Navrhovateľ aj po „zmene“, resp. doplnení svojho podania žiadal, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy zo strany ministra spravodlivosti tým, že podal návrh na jeho odvolanie, a zo strany vlády tým, že svojím uznesením č. 657 zo 16. augusta 2000 schválila tento návrh a poverila predsedu vlády predložiť tento návrh Národnej rade Slovenskej republiky; predseda vlády túto úlohu splnil a predložil návrh Národnej rade Slovenskej republiky, t.j. orgánu, ktorý je príslušný o návrhu rozhodnúť.

Na podporu dôvodnosti svojho podnetu navrhovateľ poukázal na čl. 12 ods. 1 ústavy, ktorý ustanovuje rovnosť v právach, neodňateľnosť, nescudziteľnosť, nepremičateľnosť a nezrušiteľnosť práv. Poukázal tiež na čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, podľa ktorého „Každý občan má právo a možnosť bez akýchkoľvek rozdielov a bez neodôvodnených obmedzení vstúpiť za rovnakých podmienok do verejných služieb svojej krajiny“; vychádzal pritom z toho, že súčasťou základného práva občana na prístup k verejným funkciám za rovnakých podmienok je právo na zotrvanie v tejto funkcii. Svoju argumentáciu opieral aj o absenciu ústavnej reglementácie odvolávania predsedu (a aj podpredsedov) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom sa odvolával na čl. 145 ods. 2 ústavy, ktorý upravuje len otázku voľby predsedu a podpredsedov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Poukázal tiež na ústavné dôvody odvolávania sudcov - tak obligatórne, ako aj fakultatívne (upravené v čl. 147 a 149 ods.1 ústavy) a došiel k záveru, že Národná rada Slovenskej republiky nemá v ústave zakotvenú právomoc odvolať predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo svojej funkcie; na podporu svojho návrhu poukázal aj na § 120 ods. 1 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ktorý pri odvolávaní sudcov odkazuje na čl. 147 ústavy. Na základe týchto skutočností dospel navrhovateľ k záveru, že jeho základné práva upravené v čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy boli porušené, preto žiada, aby ústavný súd vyslovil ich porušenie.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy „Občania majú právo zúčastňovať sa na správe vecí verejných priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov“.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy „Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám“.

Pokiaľ ide o základné právo občana zúčastňovať sa na správe vecí verejných priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov v súlade s čl. 30 ods. 1 ústavy, toto právo sa chápe ako právo spočívajúce vo využívaní nástrojov priamej alebo zastupiteľskej demokracie. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu priama účasť občana zúčastňovať sa na správe vecí verejných spočíva predovšetkým v jeho práve zúčastniť sa na referende (I. ÚS 66/97, II. ÚS 1/98, II. ÚS 37/98). Právo občana zúčastňovať sa na správe vecí verejných prostredníctvom volených zástupcov spočíva v jeho práve zúčastniť sa na voľbách volených zástupcov tak na miestnej, ako aj na celoštátnej úrovni a odovzdať svoj hlas „svojmu“ kandidátovi na vybrané miesto (II. ÚS 48/97, II. ÚS 1/98). Právo zotrvať v štátnej (verejnej) funkcii, do ktorej sa navrhovateľ dostal voľbou v Národnej rade Slovenskej republiky síce v súlade a podľa ústavy, nie je však súčasťou základných práv upravených v čl. 30 ods. 1 ústavy. Návrh ministra spravodlivosti ani uznesenie vlády, ktorým vláda schválila návrh na odvolanie navrhovateľa z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nemohli porušiť základné právo navrhovateľa upravené v čl. 30 ods. 1 ústavy, pretože ústava právu na zotrvanie v štátnej (verejnej) funkcii neposkytuje ochranu ako jednému zo základných práv upravených v cit. ustanovení.

Nakoľko ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi návrhom ministra spravodlivosti a namietaným uznesením vlády (rozhodnutím štátneho orgánu) na jednej strane a možnosťou porušenia základného práva navrhovateľa upraveného v čl. 30 ods. 1 ústavy, podnet navrhovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu jeho zjavnej neopodstatnenosti.

Pokiaľ ide o ďalšiu požiadavku navrhovateľa, ktorá smerovala k vysloveniu porušenia jeho základného práva upraveného v čl. 30 ods. 4 ústavy ministrom spravodlivosti tým, že podal návrh na odvolanie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a vládou tým, že prijala uznesenie č. 657 zo 16. augusta 2000, ktorým tento návrh schválila, ústavný súd konštatoval, že návrh ministra

spravodlivosti na odvolanie z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je procedurálnym návrhom, ktorý predložil na rokovanie vlády v súlade s jej rokovacím poriadkom. Tento návrh nemá charakter rozhodnutia o právach, resp. právom chránených záujmoch fyzickej osoby, t. j. nie je individuálnym administratívnym aktom s konštitutívnymi účinkami pre navrhovateľa. Uznesenie, ktorým vláda schválila návrh ministra spravodlivosti na odvolanie navrhovateľa z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, je tak, ako to uviedol sám navrhovateľ vo svojom podaní, „správno-organizačný akt najvyššieho orgánu výkonnej moci“, ktorý nemá individuálne určeného adresáta, do ktorého práv by sa týmto aktom priamo, t. j. rovnako ako pri návrhu ministra spravodlivosti s konštitutívnymi účinkami odvolania z funkcie, vstupovalo.

Uznesenie vlády má na jednej strane charakter správno-organizačného aktu najvyššieho orgánu výkonnej moci tak, ako to označil vo svojom podnete navrhovateľ. Súčasne spĺňa atribúty návrhu v zmysle § 50 ods. 2 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov ako návrhu na začatie konania Národnej rady Slovenskej republiky podľa § 121 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov o odvolaní predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s vopred neurčeným výsledkom rozhodnutia tohto orgánu.

Čo sa týka odvolania sa navrhovateľa na čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, zo stabilizovanej praxe jeho zmluvných strán jednoznačne vyplýva, že súčasťou práva na nediskriminačný prístup občanov k verejným funkciám nie je aj právo získať (nadobudnúť) verejnú funkciu a zotrvať v nej.

Na základe vyššie uvedeného ústavný súd uzavrel, že návrhom ministra spravodlivosti, ako aj prijatím uznesenia vlády o schválení tohto návrhu na odvolanie z funkcie a jeho postúpením tomu štátnemu orgánu, ktorý je príslušný o tomto návrhu rozhodnúť bez povinnosti tomuto návrhu vyhovieť, preto nemohlo dôjsť k zásahu (porušeniu) do jedného z ústavných práv tak, ako to uvádza navrhovateľ. Preto ústavný súd odmietol túto časť podnetu navrhovateľa z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. Navrhovateľ v konaní o podnete požadoval od ústavného súdu vysloviť porušenie svojho základného práva upraveného v čl. 26 ods.1 ústavy zo strany vlády, ktorá sa tohto porušenia mala dopustiť spolu s ministerstvom spravodlivosti (ktoré však navrhovateľ, ani po „zmene“, resp. doplnení podania neoznačil za odporcu v tomto konaní – popri vláde a ministrovi spravodlivosti). Navrhovateľ označil ako dôvod porušenia tohto práva „vnucovanie mu názorov“ vyššie uvedených orgánov na určité otázky, ktoré vo svojom podaní uviedol (novela ústavy, disciplinárna právomoc, účasť sudcov na plnení úloh vlády a ministerstva spravodlivosti, odnímanie vecí zákonnému sudcovi a pod.), čím sa podľa navrhovateľa neprípustne zasahuje do jeho slobody prejavu, pretože práve návrhom na odvolanie z funkcie ho vláda postihuje za iné právne názory (poukazuje pritom na vec EŠLP Wille v. Lichtenštajnsko z 28. 10. 1999). Ako dôkazy uviedol vyjadrenia ministra spravodlivosti v prostriedkoch masovej informácie uverejnené 16. augusta 2000 (t. j. v deň schválenia návrhu uznesenia vlády na odvolanie navrhovateľa z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a v nasledujúcich dňoch).

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy „Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené“. Jeho obsahom je garancia práva na informácie a slobody prejavu, nie aj prax jednotlivých orgánov štátu pri uplatňovaní práva na informácie a slobody prejavu; až čl. 26 ods. 2 a nasl. ústavy riešia túto otázku v nadväznosti na odsek 1 cit. článku ústavy, t. j. „uplatňovacia“ fáza slobody prejavu a právo na informácie nie sú obsahom čl. 26 ods. 1 ústavy. O akomkoľvek porušení základného práva navrhovateľa podľa čl. 26 ods. 1 ústavy by bolo možné hovoriť len vtedy, ak by toto základné právo nebolo navrhovateľovi garantované a ak by na preukázanie takéhoto svojho tvrdenia označil, resp. navrhol aj príslušné dôkazy. Nakoľko dôkazy predložené navrhovateľom nemožno považovať za súčasť ústavných a ani zákonných garancií žiadneho zo základných práv upravených v čl. 26 ústavy, ústavný súd podnet navrhovateľa odmietol v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

4. Navrhovateľ sa ďalej domáhal, aby ústavný súd podľa § 31a ods. 1 a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde zrušil uznesenie vlády č. 657 zo 16. augusta 2000.

Navrhovateľ podal podnet na začatie konania podľa čl. 130 ods. 3 ústavy. V konaní o podnete podľa čl. 130 ods. 3 ústavy nemožno zrušovať, meniť alebo nahrádzať rozhodnutia napadnuté navrhovateľom. V tomto konaní môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, či došlo k porušeniu základného práva. Taká je aj doterajšia rozhodovacia prax ústavného súdu. Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol podnet navrhovateľa v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, nakoľko v konaní, ktoré navrhovateľ svojím podaním vyvolal, nemôže ústavný súd dospieť k záveru, ktorého sa domáha.

5. Navrhovateľ žiadal, aby ústavný súd podľa § 55 ods. 2 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia, a vo svojom doplnenom podaní žiadal, aby ústavný súd v súlade s § 31a ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 76 ods. 1 písm. f) OSP rozhodol o predbežnom opatrení zaväzujúcom Národnú radu Slovenskej republiky zdržať sa konania a rozhodnutia o návrhu vlády Slovenskej republiky na odvolanie navrhovateľa z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v oboch prípadoch do rozhodnutia ústavného súdu o podnete vo veci samej.

Žiadosti o odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia vlády podľa § 55 ods. 2 zákona o ústavnom súde a uloženie povinnosti Národnej rade Slovenskej republiky formou predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. f) OSP nerozhodnúť o návrhu na odvolanie navrhovateľa z funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ústavný súd nevyhovel, pretože akékoľvek použitie ustanovení zákona o ústavnom súde (vrátane § 55 ods. 2), ako aj OSP v konaní pred ústavným súdom tak, ako to umožňuje § 31a ods. 2 zákona o ústavnom súde, prichádza do úvahy len vo veciach, o ktorých je ústavný súd oprávnený konať, t. j. v tých prípadoch, ktoré pri predbežnom prerokovaní neboli odmietnuté pre niektorý z dôvodov uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 65/99). Keďže ústavný súd podnet navrhovateľa v časti vyslovenia porušenia jeho základných práv upravených v čl. 26 ods. 1 a čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnený, v nadväznosti na to nevyhovel žiadosti o odklad vykonateľnosti uznesenia vlády a o prijatí predbežného opatrenia.

6. Navrhovateľ žiadal, aby ústavný súd prednostne prerokoval jeho podnet, pričom poukázal na § 26 zákona o ústavnom súde. Posúdenie otázky naliehavosti, o ktorú navrhovateľovi išlo, je však vo výlučnej právomoci ústavného súdu. Keďže ústavný súd zistil dôvody na odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, nebol už právny dôvod zaoberať sa naliehavosťou, resp. prednostným prerokovaním veci navrhovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. októbra 2000